

รายงานผลการดำเนินงานชุมชนที่นำแผนที่ขอบเขตที่ดินรายแปลงของเกษตรกรไปใช้ประโยชน์
ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
โครงการขยายผลโครงการหลวงลุ่มน้ำปิงตอนบนบ้านห้วยเป่า (บ้านห้วยเป่า)

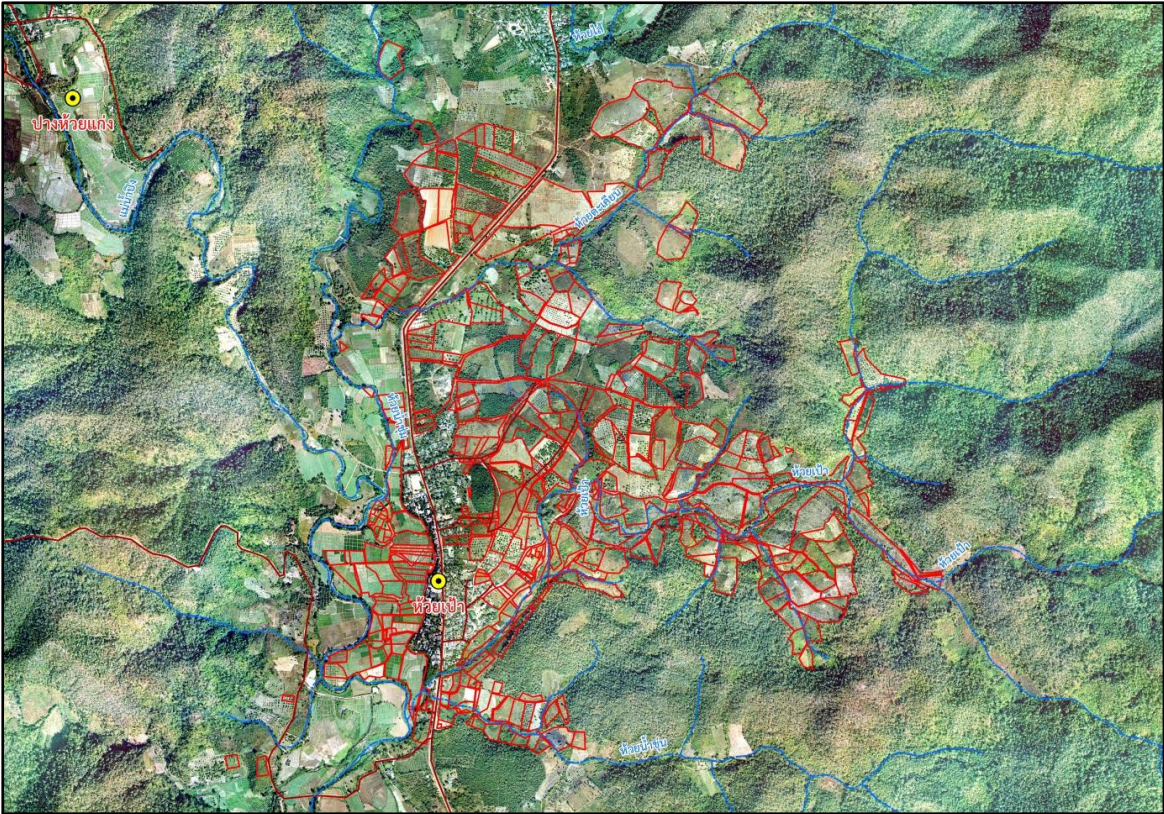
การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงปี พ.ศ. 2556

บ้านห้วยเป่า หมู่ 1 ตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงลุ่มน้ำปิงตอนบนบ้านห้วยเป่า มีพื้นที่ทั้งหมด 10,595 ไร่ โดยมีการกำหนดขอบเขตเป็นพื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่ป่าไม้ แบ่งเป็น 3 เขต คือ พื้นที่อยู่อาศัย จำนวน 200 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2 ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่เกษตรกรรม จำนวน 2,751 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 26 ของพื้นที่ทั้งหมด และพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 7,644 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 72 ของพื้นที่ทั้งหมด (ตารางที่ 1)

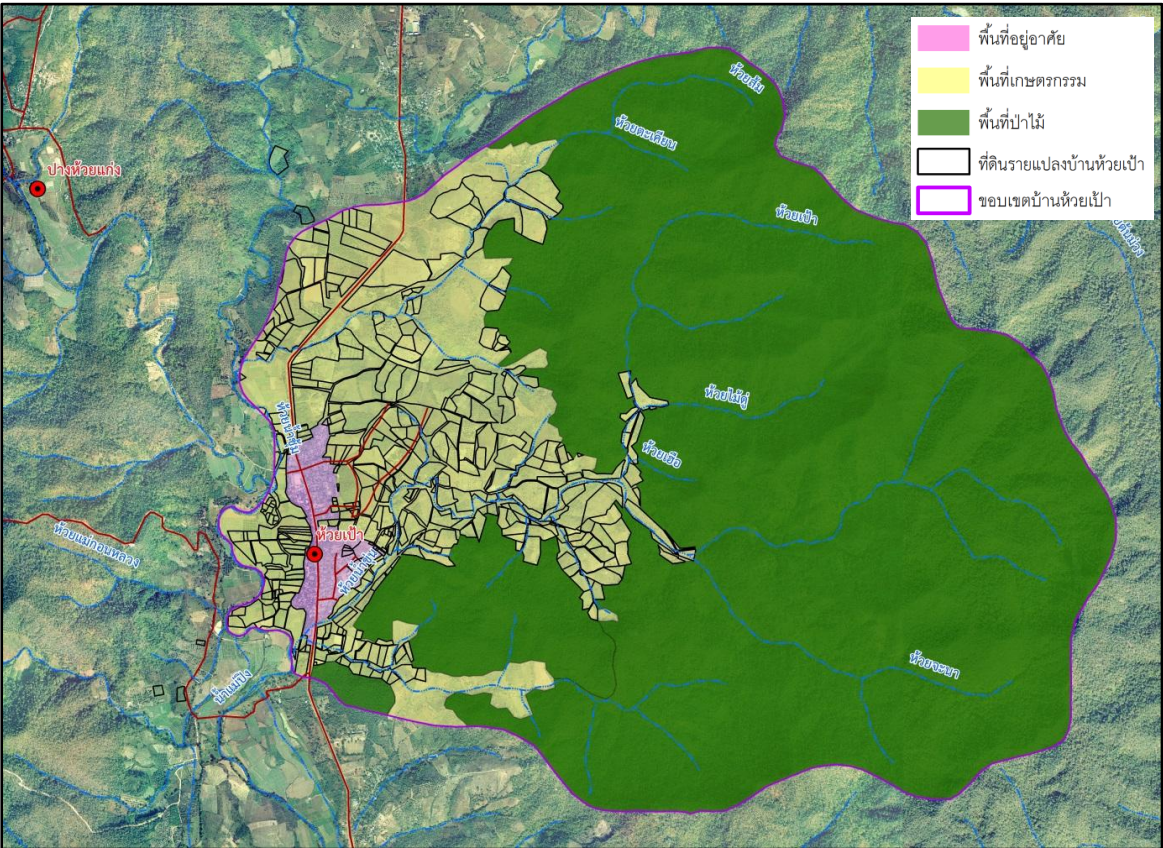
ตารางที่ 1 การจำแนกพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนบ้านห้วยเป่า

ลำดับ	ป่าชุมชน	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
1	ที่อยู่อาศัย	200	2
2	พื้นที่เกษตรกรรม	2,751	26
3	พื้นที่ป่าไม้	7,644	72
รวม		10,595	100

จากการสำรวจที่ดินรายแปลงในปี พ.ศ. 2556 พบว่า บ้านห้วยเป่ามีพื้นที่สำรวจที่ดินรายแปลงจำนวน 385 แปลง คิดเป็นพื้นที่ 1,729.73 ไร่ หรือร้อยละ 63 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด มีเกษตรกร 184 ราย (ภาพที่ 1) พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ทำให้สามารถเพาะปลูกพืชได้เพียง 1 ครั้งต่อปี โดยมีจำนวนแปลงปลูกสักมากที่สุด จำนวน 67 แปลง มีพื้นที่เพาะปลูก 273.14 ไร่ รองลงมา คือ ปลูกข้าว จำนวน 63 แปลง มีพื้นที่เพาะปลูก 172.95 ไร่ ปลูกมะม่วง จำนวน 61 แปลง มีพื้นที่เพาะปลูก 230.21 ไร่ และปลูกเกษตรผสมผสาน (มีการปลูกพืชรวมกันมากกว่า 2 ชนิด) จำนวน 54 แปลง มีพื้นที่เพาะปลูก 276.58 ไร่ (ตารางที่ 2) โดยหลังจากมีขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงของเกษตรกร ก็สามารถกำหนดขอบเขตพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ป่า และพื้นที่อยู่อาศัยได้ชัดเจน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 1 การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง บ้านห้วยเป่า ซ้อนทับกับข้อมูลภาพถ่ายทางอากาศสี ปี พ.ศ. 2545

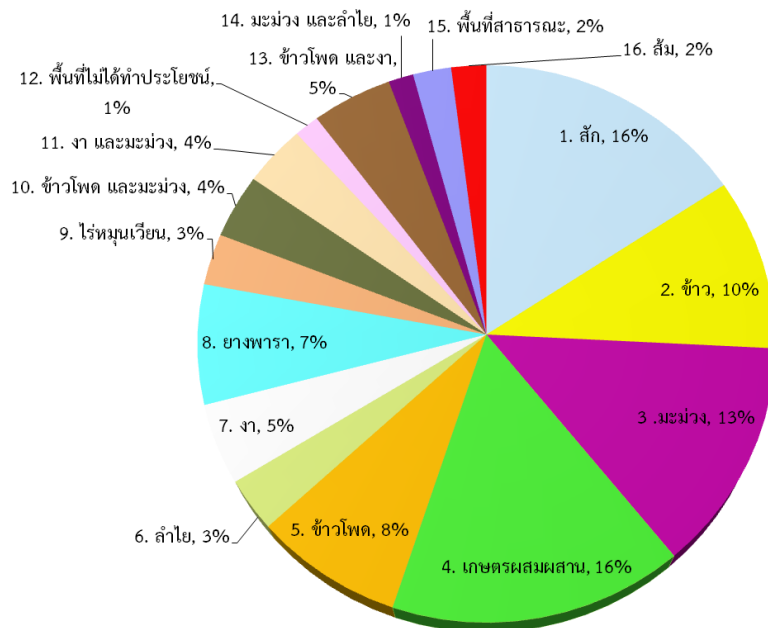

ภาพที่ 2 การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) บ้านห้วยเป่า

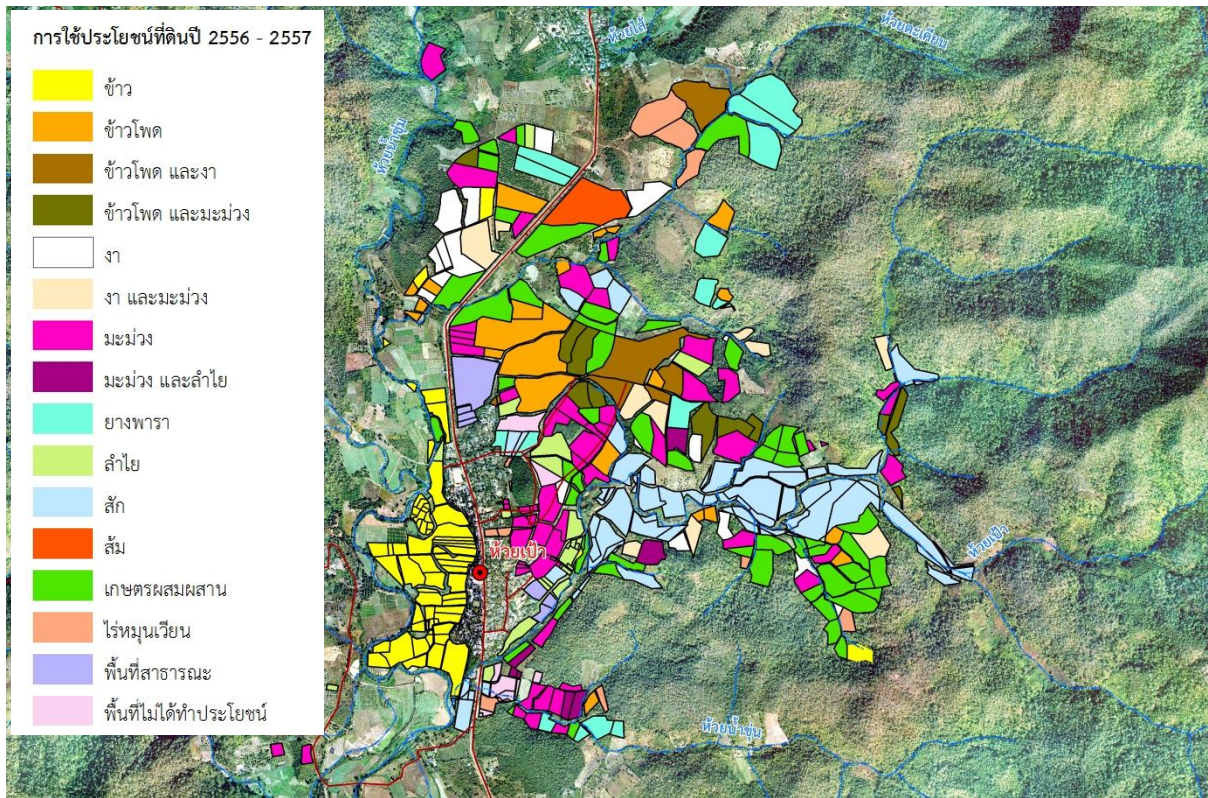
ตารางที่ 2 การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง บ้านห้วยเป่า ปี พ.ศ. 2556 - 2557

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	จำนวนแปลง	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
1. สัก	67	273.14	15.79
2. ข้าว	63	172.95	10.00
3. มะม่วง	61	230.21	13.31
4. เกษตรผสมผสาน	54	276.58	15.99
5. ข้าวโพด	22	140.69	8.13
6. ลำไย	21	53.24	3.08
7. งาม	17	80.61	4.66
8. ยางพารา	16	120.30	6.95
9. ไร้หมุนเวียน	12	51.63	2.98
10. ข้าวโพด และมะม่วง	11	64.72	3.74
11. งาม และมะม่วง	10	62.40	3.61
12. พื้นที่ไม่ได้ทำประโยชน์	9	24.99	1.44
13. ข้าวโพด และงาม	7	80.25	4.64
14. มะม่วง และลำไย	7	24.93	1.44
15. พื้นที่สาธารณะ	7	38.20	2.21
16. ส้ม	1	34.89	2.02
รวมทั้งหมด	385	1729.73	100.00

หมายเหตุ ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินทำการสำรวจจากกลุ่มเกษตรกรที่มีความร่วมมือ ซึ่งมีบางส่วนไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้

ภาพที่ 3 กราฟวงกลมแสดงการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินของบ้านห้วยเป่า ปี พ.ศ. 2556 - 2557

ภาพที่ 4 การจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินของบ้านห้วยเป่า ปี พ.ศ. 2556 - 2557 ซ้อนทับกับข้อมูลภาพถ่ายทางอากาศปี พ.ศ. 2545

การวิเคราะห์แนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินตามร่างแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน

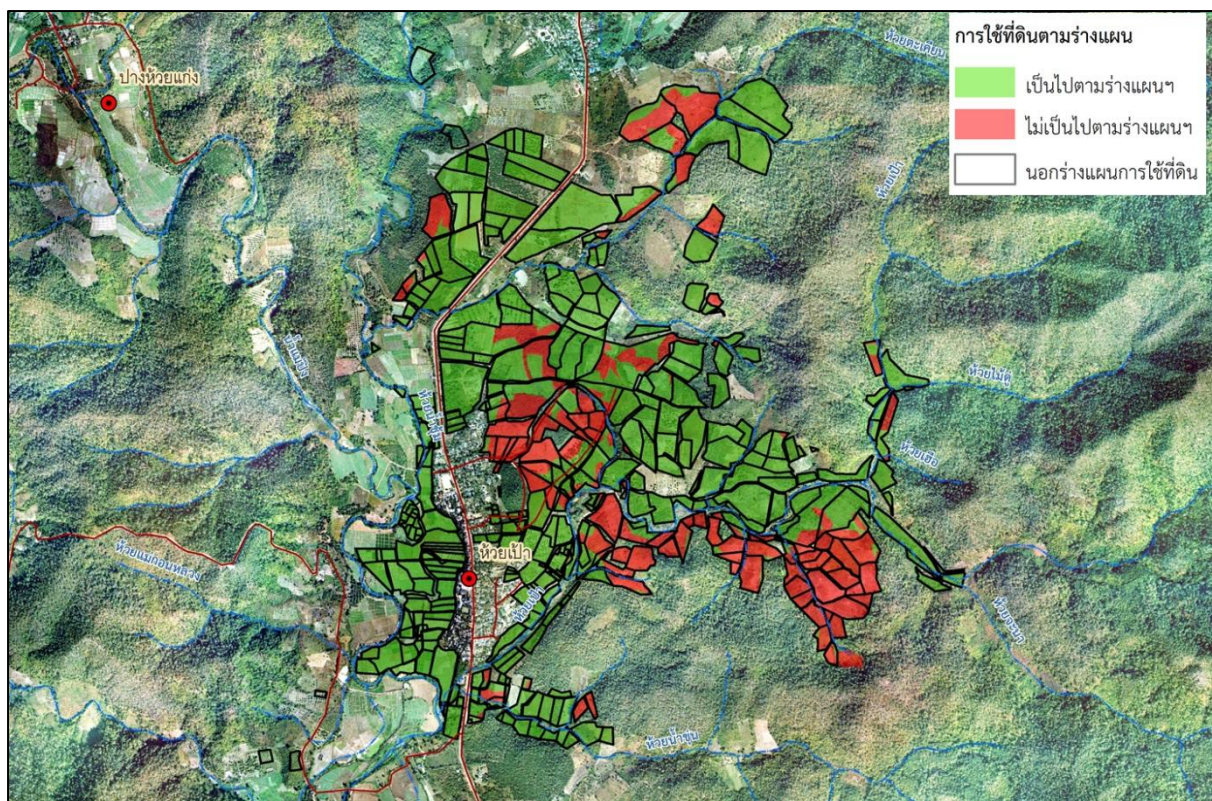
จากฐานข้อมูลขอบเขตรายแปลงของเกษตรกร สามารถนำมาวิเคราะห์ เพื่อวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมตรงตามศักยภาพของพื้นที่ โดยนำข้อมูลมาซ้อนทับกับร่างแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน (กรมพัฒนาที่ดิน) โดยวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลรายแปลงที่ระบุชนิดพืชที่เพาะปลูกในปี พ.ศ. 2556 - 2557 พบว่าบ้านห้วยเป่ามีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นไปตามร่างแผนการใช้ที่ดิน จำนวน 1,285 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 74 ของพื้นที่ที่ดินรายแปลงทั้งหมด และมีพื้นที่ที่ไม่เป็นไปตามร่างแผนการใช้ที่ดิน จำนวน 421 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 24 ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งพื้นที่ที่ไม่เป็นไปตามร่างแผนการใช้ที่ดินควรมีแนวทางในการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ถูกต้องและเหมาะสมตามร่างแผนการใช้ที่ดิน (ตารางที่ 3, ภาพที่ 5 และ 6) และมีการวางแผนในการส่งเสริมอาชีพ และอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ (ภาพที่ 7) ดังนี้

- 1) ป้องกันการบุกรุกขยายพื้นที่ทำกินเข้าไปในพื้นที่ป่าไม้ โดยการกำหนดขอบเขตที่ทำกินให้ชัดเจนตามศักยภาพของที่ดิน และข้อจำกัดในการใช้พื้นที่ของรัฐ
- 2) เร่งรัดให้มีการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เกษตรกรรมบริเวณที่มีความลาดชันสูง เพื่อแก้ไขและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 3) เผยแพร่วิธีการ และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เกษตรกรสามารถทำได้เอง เช่น การปลูกหญ้าแฝก การปลูกพืชตามแนวระดับ การปลูกพืชสลับแถว เป็นต้น
- 4) ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ โดยใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น

- 5) ส่งเสริมการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยใช้วิธีทางชีวภาพ เพื่อลดการใช้สารเคมี
- 6) ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน เกษตรทางเลือกและเกษตรอินทรีย์
- 7) ส่งเสริมให้ประชาชนและองค์กรส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินทั้งด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การจัดหาปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมและการป้องกันรักษาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น
- 8) เนื่องจากพื้นที่โครงการฯ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าไม้ และเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงทำให้พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมสำหรับเกษตรกรรมในพื้นที่โครงการฯ มีอย่างจำกัด อีกทั้งยังมีข้อจำกัดด้านศักยภาพของที่ดิน ดังนั้นควรมีการส่งเสริมและขยายผลความสำเร็จของโครงการหลวงแก่เกษตรกรในการผลิตพืชที่ให้ผลตอบแทนสูง และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น เสาวรส องุ่น อะโวคาโด มะม่วง พืชตระกูลถั่ว พืชผักในและนอกโรงเรือน เป็นต้น ทั้งนี้ภาครัฐควรสนับสนุนปัจจัยและเทคโนโลยีด้านการผลิต และมีมาตรการด้านการตลาดรองรับ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินตามร่างแผนฯ ปี พ.ศ. 2551 บ้านห้วยเป่า

ลำดับ	การวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินตามร่างแผน	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
1	เป็นไปตามร่างแผนการใช้ที่ดิน	1,285	74
2	ไม่เป็นไปตามร่างแผนการใช้ที่ดิน	421	24
3	นอกร่างแผนการใช้ที่ดิน	24	2
รวม		1,730	100.00

ภาพที่ 5 การวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินตามร่างแผนฯ ปี พ.ศ. 2551 บ้านห้วยเป่า

1.1 : เขตคุ้มครองสภาพป่า

พื้นที่เกษตรกรรมที่ควรส่งเสริม
มาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ

4.1 : เขตอุทยานแห่งชาติ

พื้นที่เกษตรกรรมที่ต้องเร่งดำเนินการ
จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

3.1 : เขตอุทยานแห่งชาติ

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ดินรายแปลงของเกษตรกร

แปลงที่ : 3

ชื่อ : นายวรรณชัย ชัยชนะ

หมายเลขบัตรประชาชน: 3500400364816

บ้านเลขที่ : 178 หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอเชียงดาว เชียงใหม่

การใช้ประโยชน์ที่ดินปี 57 : ข้าวโพด และมะม่วง

จำนวนพื้นที่ : 7 ไร่ 2 งาน 4 ตารางวา

เขตการใช้ที่ดิน : พื้นที่ป่าอนุรักษ์

ร่างแผนการใช้ที่ดิน : เขตคุ้มครองสภาพป่า และพื้นที่เกษตรกรรมในเขตอุทยานฯ

แนวทางการวางแผนการใช้ที่ดิน : ไม่เป็นไปตามร่างแผนการใช้ที่ดิน

มาตรการและข้อเสนอแนะ : ครอบอนุรักษ์ให้เป็นพื้นที่ป่าไม้

แนวทางการพัฒนา/ทางเลือก : - การปลูกป่าชาวบ้าน การปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่างควบคู่
ไปกับการปลูกพืชดั้งเดิมที่มีอยู่ และลดพื้นที่การปลูกข้าวโพด

ภาพที่ 6 ตัวอย่างการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงของเกษตรกร ตามร่างแผนฯ ปี พ.ศ. 2551

แนวทางการนำข้อมูลรายแปลงใช้ประโยชน์ในการปรับระบบการใช้ที่ดิน

พื้นที่พัฒนาป่าไม้/ แหล่งน้ำ

ปลูกป่าชุมชน / ดูแลรักษาป่า/ สร้างฝาย/ป้องกันไฟป่า/ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ฯลฯ

- ระบบ และเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- พัฒนาแหล่งน้ำ
- ปลูกข้าวโพดเหลืองอ่อน
- โรงเรือนปลูกผัก
- เพิ่มผลผลิตข้าวโพด
- ปลูกไม้ผล
- ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง
- วนเกษตร
- ผลิตไส้สารเคมี
- ฟื้นฟูธาตุอาหาร / ทนเกษตรไม่เผา
- ปลูกหญ้าแฝก

พื้นที่แนวกันชน

สร้างกฎระเบียบ/ กำหนดเขต/ ปลูกป่าแนวกันชน ฯลฯ

พื้นที่พัฒนาการเกษตร

ภาพที่ 7 แนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงของเกษตรกร เพื่อส่งเสริมอาชีพ และอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. รายงานการประชุมเกษตรกรเพื่อวิเคราะห์แผนที่ขอบเขตที่ดินรายแปลงของชุมชน

จัดเวทีชุมชนเพื่อชี้แจงแผนงานการนำฐานข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินมาทำการปรับพื้นที่เพื่อพัฒนา รูปแบบการทำการเกษตรที่เหมาะสม วันที่ 6 มีนาคม 2557 ณ โครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป่า บ้าน ห้วยเป่า จำนวนผู้เข้าร่วม 43 ราย โดยร่วมกับผู้จัดการพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ผู้ช่วยผู้จัดการ นักวิชาการ สวพส. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชน เพื่อวิเคราะห์แผนที่ขอบเขตรายแปลงของชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมอาชีพ โดยชี้แจง สร้างความเข้าใจร่วมกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใน การนำข้อมูลรายแปลงของเกษตรกรที่ได้จัดทำขึ้น มาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวทางที่กำหนดไว้ในคู่มือการปฏิบัติงานขยายผลโครงการหลวง 1) การส่งเสริมอาชีพให้เหมาะสมกับแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2) ส่งเสริมการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ด้วยระบบที่ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 3) สนับสนุนชุมชนให้ดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วม

โดยชุมชนให้ความสนใจกับแนวทางการดำเนินงาน และมีความคิดเห็นว่าควรมีการกำหนดขอบเขต พื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีความชัดเจน ต่อยอดด้วยการพัฒนาในพื้นที่การเกษตรเพื่อให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น โดยใช้พื้นที่น้อยลง แต่ปัจจุบันยังติดปัญหาเรื่องแหล่งน้ำใช้ในการเกษตรที่ยังไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่ต้องอาศัย น้ำฝน หากมีแหล่งน้ำก็จะสามารถทำกิจกรรมทางเลือกในการทำการเกษตรได้มากยิ่งขึ้น โดยในพื้นที่ป่าซึ่งเป็น แหล่งต้นน้ำลำธารของชุมชนมีปริมาณน้ำที่อุดมสมบูรณ์ แต่ยังขาดแคลนงบประมาณ จึงไม่สามารถนำน้ำมา ใช้ได้ หากมีหน่วยงานสนับสนุนก็จะเป็นสิ่งที่ดี และชุมชนจะร่วมกันฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำสำหรับใช้ต่อไป

ข้อตกลงร่วมกับชุมชน

1. ชุมชน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ต้องร่วมกันกำหนดขอบเขตพื้นที่ (Zoning) และร่วมกันการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

2. ต้องมีการรวมกลุ่ม จัดตั้งกฎระเบียบ และร่วมกันดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมอาชีพ ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติฯ โดยมีหน่วยงานต่างๆ ร่วมกันดำเนินงานกับชุมชน

3. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกราย ต้องเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีการจัดทำแผนที่รายแปลงแล้วเสร็จ กรณีแปลง ไหนที่ยังไม่ได้เดินแผนที่รายแปลง แต่มีความสนใจด้านการส่งเสริมอาชีพและกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ให้ สสำรวจพื้นที่ใหม่แล้วแต่กรณีไป โดยในพื้นที่บ้านห้วยเป่าจะคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรนำร่องจำนวน 32 ราย เพื่อ ปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน และร่วมกันบริหารจัดการตามแผนงานที่กำหนดไว้

4. ต้องมีการตรวจติดตาม งานการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนตามแผนการการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ กำหนดร่วมกัน เป็นรายแปลงเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืนต่อไป

โดยสรุปแล้วชุมชนในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป่า (บ้านห้วยเป่า) มีพื้นที่ส่วนใหญ่ ปลูกพืชโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีการใช้สารเคมีสูง ซึ่งจะต้องมีการปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน จัดทำ ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ปลูกพืชทางเลือกทดแทนพืชเดิมเพื่อเพิ่มรายได้ ลด ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า การปลูกป่าเป็นแนวกันชน การสร้างฝายชะลอน้ำ รวมถึงการมีกลุ่มเกษตรกรนำร่อง การนำแผนที่รายแปลงไปใช้ประโยชน์ ในการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินและมีการส่งเสริมอาชีพให้ เหมาะสมกับวิถีชีวิตของชุมชน ควบคู่กับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิด การใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน เป้าหมายในอนาคตจะเป็นพื้นที่นำร่องในการนำแผนที่รายแปลงไปใช้ ประโยชน์ และเป็นพื้นที่ศึกษาดูงานให้กับขยายผลต่อไป

การประชุมเกษตรกรเพื่อวิเคราะห์แผนที่ขอบเขตที่ดินรายแปลงของชุมชน

การประชุมกับหน่วยงานร่วม (กรมชลประทาน) ในการวางแผนการพัฒนาแหล่งน้ำใช้ของชุมชน

2. รายงานการจัดทำแผนการดำเนินงานปรับการใช้ที่ดินรายแปลงให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (อ้างอิงคู่มือขยายผล)

จากการประชุมร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ หน่วยงานบูรณาการ และชุมชน เพื่อวิเคราะห์แผนที่ขอบเขตรายแปลงของชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมอาชีพ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ และวิถีชีวิตของชุมชน จึงได้จัดทำแผนการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนชุมชนในการปรับระบบการใช้ที่ดินรายแปลงของเกษตรกรให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ตารางที่ 4) โดยใช้ฐานข้อมูลรายแปลงเป็นเครื่องมือ เพื่อให้การพัฒนามีเป้าหมายที่ชัดเจน แม่นยำ สามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากที่สุด ตรงตามคู่มือปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่โครงการขยายผลโครงการหลวง ดังนี้

- 1) การส่งเสริมอาชีพให้เหมาะสมกับแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- 2) ส่งเสริมการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ด้วยระบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 3) สนับสนุนชุมชนให้ดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 4 แผนการดำเนินงานปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง บ้านห้วยเป่า

งาน/กิจกรรม	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินงาน (เดือน)												สถานที่	แหล่งงบประมาณ	
		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒			
กิจกรรมการส่งเสริมอาชีพ ปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมตามแผนการใช้ที่ดิน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม																
๑. จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เพาะปลูก	๓๕๐ ไร่														แปลงเกษตรกร บ้านห้วยเป่า	กรมพัฒนาที่ดิน
๒. พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	๑ แห่ง															สวทส.
๓. ส่งเสริมการปลูกไม้ผลยืนต้น (มะม่วง, ลำไย, เงาะ, อะโวคาโด)	๑๐๐ ไร่/ ๓๒ แปลง ๓๒ ราย															สวทส.
๔. ส่งเสริมการปลูกสับปะรดผสมในแปลงไม้ผล	๖,๐๐๐ ต้น ๑๓ ราย															สวทส.
๕. ส่งเสริมการปลูกพืชตระกูลถั่ว (ถั่วเขียว, ถั่วแดง)	๓๑ ไร่/ ๒๐ แปลง ๒๐ ราย															สวทส.
๖. ส่งเสริมการปลูกเสาวรสหวาน	๕ ราย/ ๕ ไร่															
๗. ส่งเสริมการปลูกพืชผักในโรงเรือน	๑ โรงเรือน ๑ ราย															สวทส.
กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																
๑. ปลูกป่าแนวกันชนเพื่อป้องกันการบุกรุกป่า	๕ กม.														แปลงเกษตรกร พื้นที่ป่าชุมชน บ้านห้วยเป่า	สวทส.
๒. ฟื้นฟูระบบนิเวศป่าชุมชน/ คูแควน้ำ	๕๐๐ ไร่															สวทส.
๓. จัดทำฝายชะลอน้ำ	๑๒ ฝาย															
๔. ส่งเสริมการปลูกแฝก	๕๐,๐๐๐/ ๓๒ แปลง ๓๒ ราย														สวทส.	
๕. ส่งเสริมการปลูกป่าชาวบ้าน (ไม่หลวง)	๕๕๐ ต้น/ ๒๖ แปลง ๒๖ ราย														สวทส.	
๖. ส่งเสริมการผลิตและใช้ปุ๋ยหมัก	๒๐ ต้น/ ๒๓ ราย														กรมพัฒนาที่ดิน	
๗. รณรงค์ลดการใช้สารเคมี	๒๖ ราย														สวทส.	

การวางแผนร่วมกับเกษตรกรในการปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงของชุมชน

3. รายชื่อกลุ่มเกษตรกรในชุมชนเพื่อขับเคลื่อนดำเนินการ และบริหารจัดการแผนงาน

ชุมชนบ้านห้วยเป่า มีการจัดตั้งกลุ่ม เพื่อดำเนินกิจกรรมการปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง และบริหารจัดการงานตามแผน มีสมาชิกจำนวน 32 ราย ดังนี้

1. นายชน เสาร์คำ	21. นายเต็ง ชัดหลง
2. นายพนม กำสัน	22. นายสมบุญ วงศ์อินทร
3. นายสายวัน แสนห้า	23. นายอดุลย์ แสนสำราญ
4. นางลำดวน อุตภีระ	24. นายเอนก แสนสำราญ
5. นายนรชัย คะยอมสัก	25. นายตะ ทางเป็ง
6. นางศรีบุตร ชัยชนะ	26. นางบัวดีม จาลมุนิน
7. นายสีนวล ปาวะสาร	27. นายธเนศ เรือแก้ว
8. นายสุคำ ชัดหลง	28. นายภิรมณ์ หนั่นตา
9. นายจำรัส จองใจ	29. นายสุทัศ วงศ์อินทร
10. นายดาวน้อย สล่าเหนือ	30. นายบุญมี กะนะ
11. นายบรรจบ คำมูล	31. นายประพันธ์ กะนะ
12. นายพิชิต เรือแก้ว	32. นายสุทัศน์ น้อยอ่อน
13. นายบุญจั่ง แสนสำราญ	
14. นายทุน กำวิล	
15. นายวิญญู วงศ์อินทร์	
16. นายวรรณชัย ชัยชนะ	
17. นายวิชัย เขื่อนแก้ว	
18. นายสมทบ จันทร์เศษ	
19. นายสวิง ชัยชนะ	
20. นายอุดร การะหงษ์	

4. รายงานผลการสนับสนุนกิจกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแผนที่กำหนด

4.1 ด้านการส่งเสริมอาชีพ ปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน

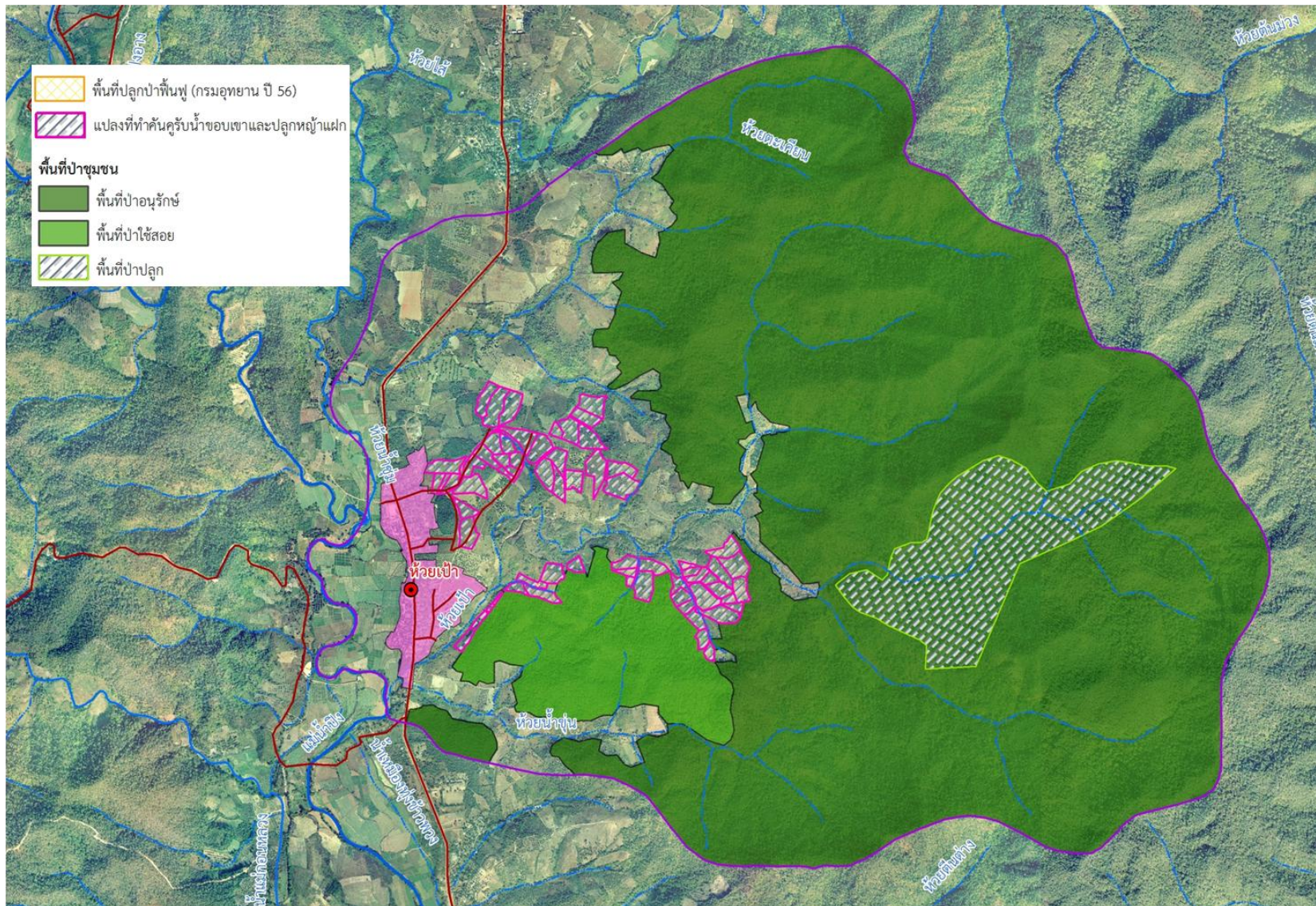
โครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป่า สนับสนุนชุมชนบ้านห้วยเป่าในการปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน ให้ชุมชนมีทางเลือกในการทำเกษตร สามารถมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ทั้งระยะสั้น และระยะยาว โดยใช้พื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัด ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยได้ดำเนินการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตรของชุมชน และส่งเสริมการเพาะปลูกพืชที่เหมาะสมในพื้นที่ ได้แก่ ไม้ผลยืนต้น ไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง เสาวรสหวาน พืชไร่ และพืชผักชนิดต่างๆ แสดงได้ตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การส่งเสริมงานอาชีพ สนับสนุนเกษตรกรเพื่อปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน บ้านห้วยเป่า

กิจกรรม/ชนิดพืชที่ส่งเสริม	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนแปลง	พื้นที่ (ไร่)
1. จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	-	65	350
2. พัฒนาแหล่งน้ำใช้ของชุมชน (ผู้ได้รับประโยชน์)	32	45	180
3. ไม้ผลยืนต้น เช่น มะม่วง ลำไยเงาะ และอะโวคาโด	87	117	521
4. เสาวรสหวาน	7	8	9
5. สับปะรด	13	13	6,000 ต้น
6. พืชตระกูลถั่ว	20	20	35
7. ผักในโรงเรือน (มะเขือเทศโทมัส)	1	1	2

1) การทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน เข้ามาจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ในปี พ.ศ. 2555 - 2556 โดยจัดทำคันคูรับน้ำขอบเขา ตามแนวระดับความลาดชันเว้นช่วงเป็นระยะ ๆ ประมาณ 10 - 20 เมตร และมีความกว้างคูน้ำแบบผนังด้านนอกเอียงเข้า 2 เมตร ใช้สำหรับปลูกพืชไร่ได้ในสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันไม่เกิน 35 เปอร์เซ็นต์ หากใช้ปลูกไม้ผลได้ในสภาพพื้นที่ลาดชันสูงถึง 50 เปอร์เซ็นต์ เป็นการป้องกันน้ำไหลบ่าหน้าดิน โดยการสร้างสิ่งกีดขวางความลาดเทของพื้นที่ และทิศทางการไหลของน้ำ ช่วยลดความเร็วของกระแสน้ำ โดยหากมีการใช้ร่วมกับขั้นบันไดดิน หรือการปลูกหญ้าแฝกเพิ่มเติม สามารถใช้ได้ในพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 40 เปอร์เซ็นต์ โดยดำเนินการในพื้นที่ทำกินของเกษตรกร 65 แปลง พื้นที่ 350 ไร่ (ภาพที่ 8)

ภาพที่ 8 แผนที่กิจกรรมการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พื้นที่ 350 ไร่ ของชุมชนบ้านห้วยเป่า

การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

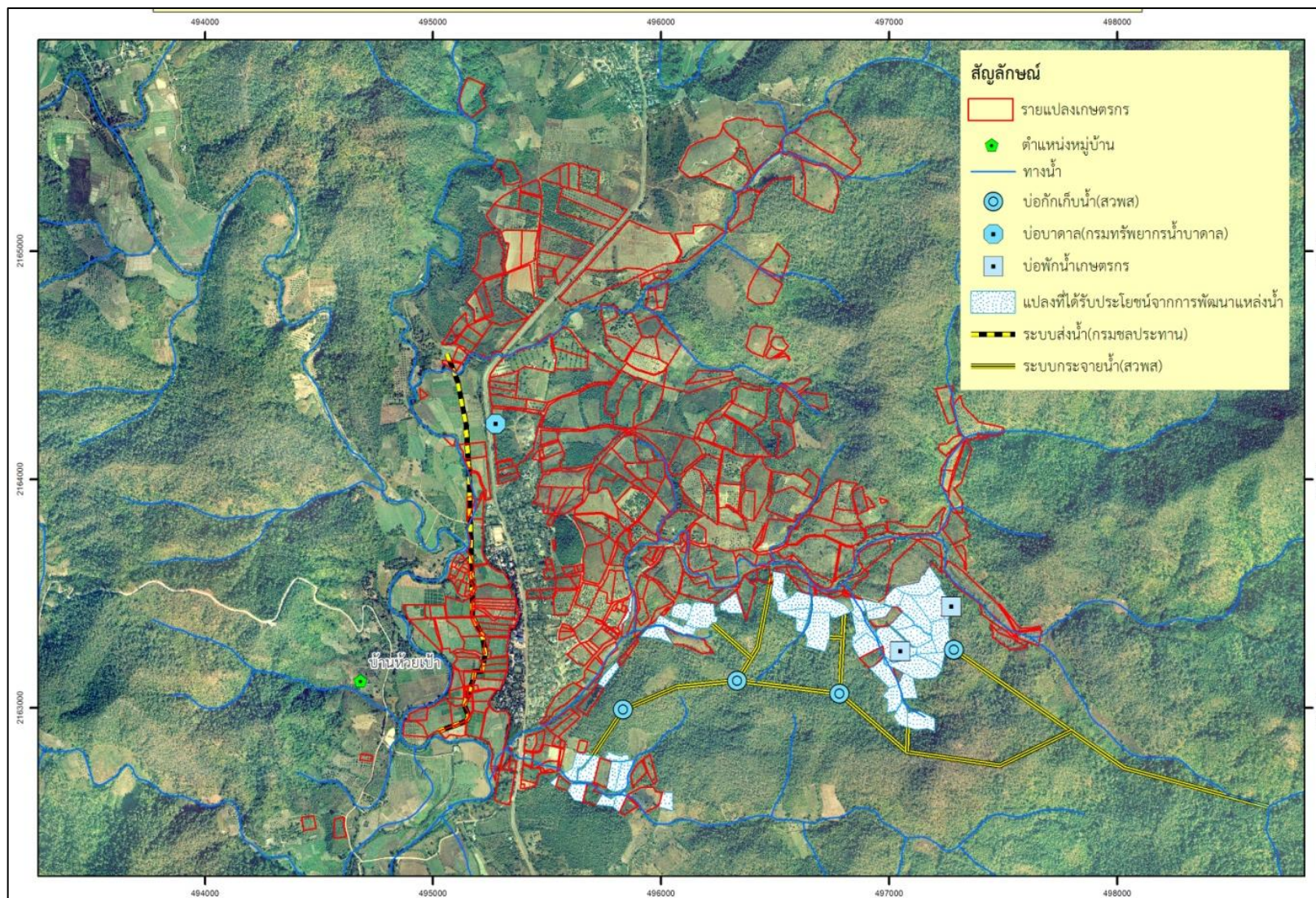
2) การส่งเสริม และพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร

ในพื้นที่บริเวณจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งมีพื้นที่ติดกับเขตป่า แต่เดิมเกษตรกรมีการเพาะปลูกโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกในการทำการเกษตร สถาบันจึงสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาแหล่งน้ำ และระบบกระจายน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร โดยใช้แหล่งน้ำต้นทุนจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของชุมชน โดยวางท่อจากแหล่งต้นน้ำ จัดทำบ่อกักเก็บน้ำ จำนวน 4 จุด และจัดทำระบบกระจายน้ำเข้าสู่แปลงเกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มการปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินนาร่อง มีผู้ได้รับประโยชน์ 32 ราย 45 แปลง พื้นที่ได้รับประโยชน์ประมาณ 180 ไร่ (ภาพที่ 9) ซึ่งเกษตรกรแต่ละรายก็ได้จัดทำถึงกักเก็บน้ำประจำ

แปลงของตนเอง ทั้งนี้ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการและกฎระเบียบในการใช้น้ำขึ้นเพื่อบริหารจัดการให้มีการใช้น้ำอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม รวมทั้งกลุ่มมีข้อตกลงในการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารของชุมชน เพื่อให้มีน้ำใช้ได้ตลอดทั้งปี นอกจากนี้กรมชลประทานยังได้จัดทำระบบน้ำเข้าสู่ที่นา ทางด้านทิศตะวันตกของหมู่บ้าน โดยชุมชนสามารถใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชผักหลังนาในฤดูแล้งได้อีกด้วย

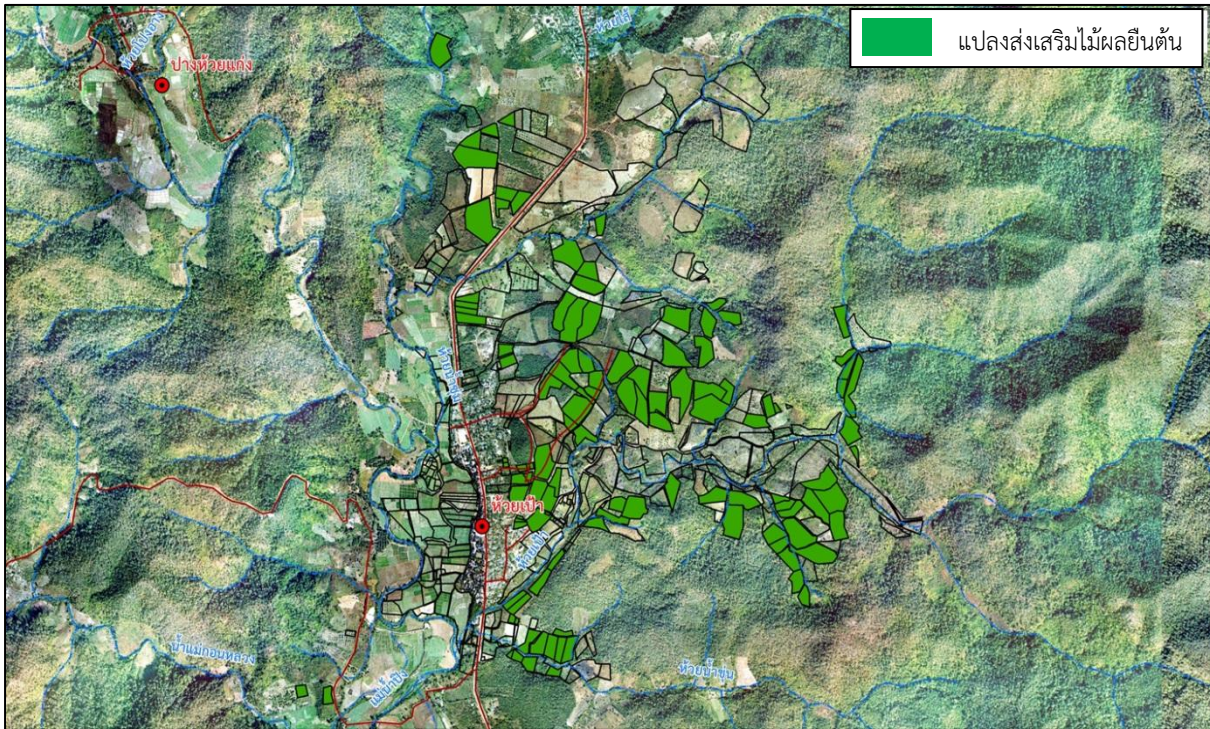
การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก และระบบกระจายน้ำ สำหรับใช้ในการเกษตร

ภาพที่ 9 แผนที่กิจกรรมการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก และระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร ของชุมชนบ้านห้วยเป่า

3) การส่งเสริมปลูกไม้ผลยืนต้น

เป็นการสนับสนุนเกษตรกรให้ปรับเปลี่ยนการทำเกษตรจากการปลูกพืชไร่เป็นหลัก ให้มาปลูกไม้ผลยืนต้น เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว สร้างรายได้ระยะยาว ลดปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน และลดการใช้สารเคมี ทำการส่งเสริมกล้าไม้ ได้แก่ มะม่วง เงาะ ลำไย และอะโวคาโด เป็นต้น พร้อมทั้งสนับสนุนปัจจัยการผลิตอื่นๆ และให้ความรู้ในการจัดการไม้ผลดังกล่าว เกษตรกร 87 ราย จำนวน 117 แปลง พื้นที่ทั้งหมด 521 ไร่ ซึ่งบางแปลงมีการปลูกไม้ผลผสมผสานกันหลายชนิด (ภาพที่ 10)

ภาพที่ 10 พื้นที่ส่งเสริม และสนับสนุนการปลูกไม้ผลยืนต้น บ้านห้วยเป่า

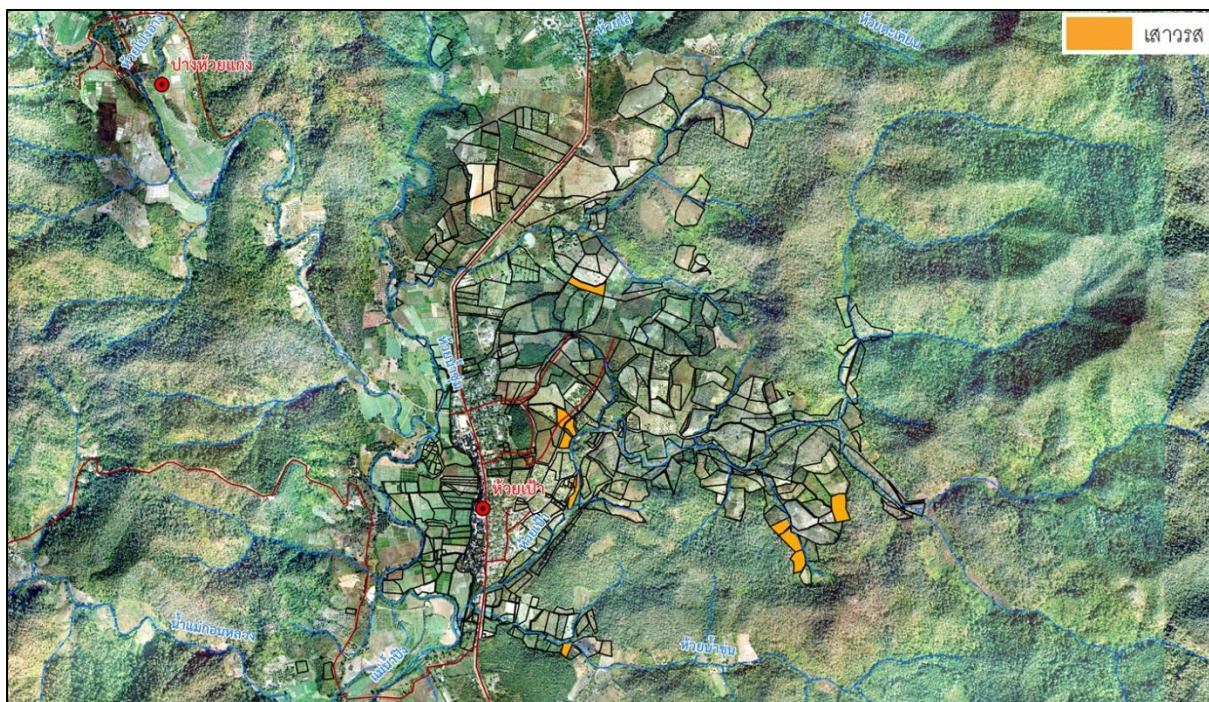
การส่งเสริม และสนับสนุนไม้ผลยืนต้น

4) การส่งเสริมปลูกเสาวรสหวาน

เป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกร โดยใช้พื้นที่ทำการเกษตรน้อยลง สามารถสร้างรายได้ในระยะสั้นให้กับเกษตรกร มีเกษตรกรปลูก 7 ราย จำนวน 8 แปลง พื้นที่ปลูกรวม 9 ไร่ (ตารางที่ 6 และ ภาพที่ 11)

ตารางที่ 6 รายชื่อเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมการปลูกเสาวรสหวาน บ้านห้วยเป่า

ลำดับ	หมายเลขแปลง	ชื่อ - สกุล	จำนวน(ต้น)	ไร่
1	10	นายอุดร การะหงษ์	100	1
2	190	นายอดุลย์ แสนสำราญ	200	2
3	319, 320	นายจันทร์เจริญใจเมือง	200	2
4	321	นายองอาจ ต้อยวง	100	1
5	322	นายแก้ว แก้วพันธ์	100	1
6	40	นางสุขคำ ชัดหลง	100	1
7	32	นายวรรณชัย ชัยชนะ	100	1

ภาพที่ 11 แผนที่พื้นที่ส่งเสริม และสนับสนุนการปลูกเสาวรสหวาน บ้านห้วยเป่า

การส่งเสริม และสนับสนุนการปลูกเสาวรสวน

5) การส่งเสริมการปลูกพืชไร่

ส่งเสริม และสนับสนุนเกษตรกรในการปลูกพืชไร่ ตามระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และปลูกร่วมกับไม้ผล สร้างรายได้เสริมในแปลง เป็นรายได้ระยะสั้น ช่วยลดปัญหาการเผาเศษพืช และช่วยฟื้นฟูธาตุอาหารในดิน โดยพืชที่ส่งเสริม ได้แก่

- การปลูกถั่ว เกษตรกร 20 ราย จำนวน 20 แปลง พื้นที่ 31 ไร่
- การปลูกสับปะรด เกษตรกร 13 ราย จำนวน 6,000 ต้น

การส่งเสริมการปลูกพืชไร่ตามแนวทางการอนุรักษ์

๖) การส่งเสริมปลูกพืชผัก

ทำการส่งเสริมปลูกพืชผัก ตามระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ สามารถนำไปบริโภคในครัวเรือน และช่วยสร้างรายได้เสริมในแปลง (รายได้ระยะสั้น) โดยต่อยอดจากการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ทำให้ชุมชนมีทางเลือกในการทำการเกษตรได้หลากหลายขึ้น พืชผักที่ปลูก เช่น ถั่วชนิดต่างๆ และพืชผักสวนครัว เป็นต้น รวมทั้งมีการปลูกผักในโรงเรือน จำนวน 1 โรงเรือน โดยปลูกมะเขือเทศโหม้ส

การส่งเสริมปลูกพืชผัก

4.2 กิจกรรมและงานด้านการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชุมชนบ้านห้วยเป่า ได้มีความร่วมมือกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อช่วยกันฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในบ้านห้วยเป่าให้มีความยั่งยืน ดังนี้

1) การสร้างฝายผสมผสาน และฝายกึ่งถาวร

มีการทำฝายผสมผสานเพื่อชะลอน้ำและดักตะกอน จำนวน 26 ฝาย เพื่อรักษาความชุ่มชื้น และดักตะกอนที่ไหลมาตามน้ำไม่ให้ลงไปทับถมบ่อน้ำในไร่นา โดยสร้างเป็นแนวยาวตามลำห้วยโองเป่า ห้วยมะม่วง และมีการสร้างฝายกึ่งถาวรจำนวน 3 ฝาย (กรมป่าไม้ และกรมอุทยาน) เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรและการอุปโภคบริโภคในช่วงนอกฤดูฝน โดยมีข้อตกลงว่าคนในชุมชนช่วยกันดูแล ซ่อมแซม ปรับปรุงและทำความสะอาดฝายต้นน้ำ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

การสร้างฝายผสมผสาน และฝายกึ่งถาวร

2) การทำแนวกันไฟ

มีการทำแนวกันไฟรอบแปลงที่ดินทำกินของเกษตรกร พื้นที่แนวกันชน และบริเวณหมู่บ้าน เพื่อป้องกันการเกิดไฟป่า โดยทำในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน ของทุกปี เพื่อป้องกันการเกิดไฟไหม้ป่า

3) การทำพื้นที่แนวกันชน (Buffer zone)

การกำหนดพื้นที่แนวกันชน ระหว่างแนวเขตพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ทำกิน (Buffer zone) เพื่อช่วยลดการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ โดยชุมชนได้จัดทำกฎระเบียบ และข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สวพส. กรมป่าไม้ และกรมอุทยาน) สร้างมาตรการป้องกันการบุกรุกทำลายป่าเพิ่มเติม และร่วมกันปลูกต้นไม้

หมายแนวเขตเป็นแนวกันชน เพื่อแยกว่าพื้นที่ใดเป็นพื้นที่ป่าที่ต้องได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู และพื้นที่ใดเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ระยะทางแนวกันชน ประมาณ 13 กิโลเมตร

4) การปลูกป่าฟื้นฟูระบบนิเวศน์ และดูแลรักษาป่า

การปลูกป่าฟื้นฟูระบบนิเวศน์โดยการมีส่วนร่วมของ สวพส. กรมป่าไม้ กรมอุทยาน และชุมชน บ้านห้วยเป่า ทำการปลูกป่าบริเวณพื้นที่ป่าอนุรักษ์ พื้นที่ป่าใช้สอย และพื้นที่แนวกันชน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2553 – 2556 ในพื้นที่ 1,900 ไร่ นอกจากนี้ ชุมชนได้มีข้อตกลงกันในการไม่เข้าไปบุกรุกพื้นที่ป่า ร่วมกันดูแลรักษา ป่าที่ปลูก ป้องกันมิให้เกิดไฟป่า รวมทั้งปลูกฟื้นฟูเพิ่มเติม เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของชุมชน

5) การปลูกหญ้าแฝก

ได้ร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน สนับสนุนชุมชนปลูกหญ้าแฝก เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของ หน้าดิน ช่วยดูดซับน้ำรักษาความชุ่มชื้นของดิน ช่วยดักแร่ธาตุ และตะกอนดิน โดยปลูกตามระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำ (คันคูรับน้ำขอบเขา) ปลูกในพื้นที่เสี่ยงต่อการพังทลายของดิน ปลูกรอบต้นไม้ผล และปลูกเป็นแปลง เพาะขยายพันธุ์ จำนวน 250,000 กล้า ในพื้นที่ของเกษตรกร 32 ราย โดยเกษตรกรผู้ปลูกเห็นถึงความสำคัญ ของหญ้าแฝก จากการที่มีหลายหน่วยงานให้ความรู้ (สวพส., กรมพัฒนาที่ดิน และปตท.) และส่งเสริม รวมถึง ชุมชนเห็นผลประโยชน์ของหญ้าแฝกจากการทดลองปลูกด้วยตนเอง ทำให้เกิดการรวมกลุ่มผู้ปลูกหญ้าแฝกขึ้น เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับหญ้าแฝก เช่น การเพาะขยายพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษา และการนำมาใช้ ประโยชน์ นอกจากนี้ยังได้รับรางวัลการประกวดการปลูกหญ้าแฝกในระดับประเทศอีกด้วย

การส่งเสริมปลูกหญ้าแฝก

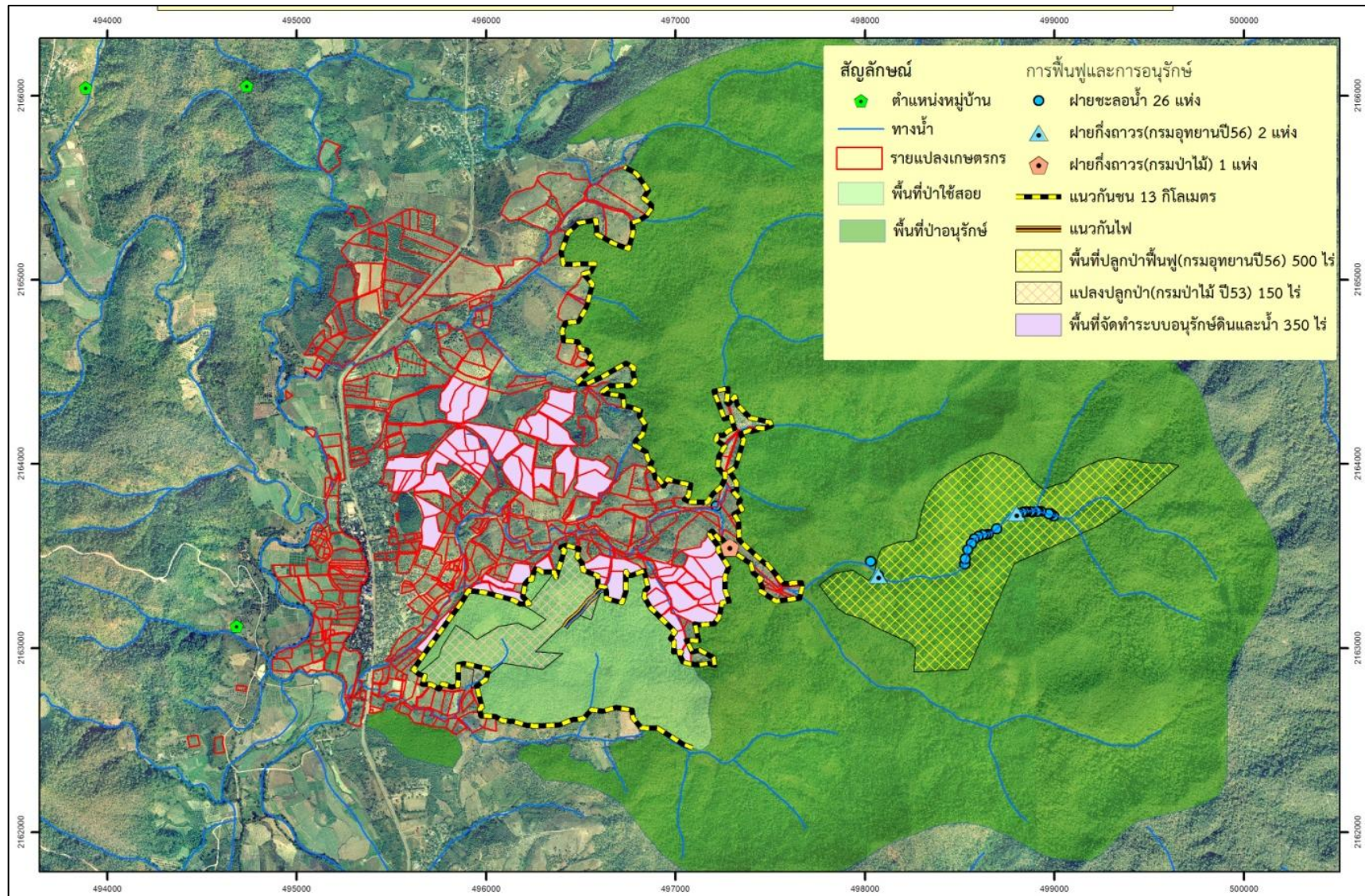

6) การปลูกป่าชาวบ้าน

ได้มีการส่งเสริมเกษตรกรในการปลูกไม้โตเร็ว ในพื้นที่ทำกินของเกษตรกร เพื่อนำไม้สำหรับใช้สอยในครัวเรือน ปลูกเป็นแนวกันชน และเป็นแนวเขตพื้นที่ของเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งลดปัญหาในการนำไม้ในป่ามาใช้ประโยชน์ กล้าไม้ที่สนับสนุน ได้แก่ จันทร์ทองเทศ การบูร และไผ่รวก เป็นต้น เกษตรกร 26 ราย จำนวน 26 แปลง กล้าไม้จำนวน 550 กล้า

จากการส่งเสริม และสนับสนุนกิจกรรมด้านการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นับได้ว่าเป็นการสร้างการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่างๆ เช่น เทศบาล สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง, กรมพัฒนาที่ดิน กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ และ ปตท. (มหาชน) โดยการมีส่วนร่วมกับชุมชน ในการดำเนินงาน ซึ่งมีกิจกรรมหลากหลาย และจำเป็นต้องมีการร่วมดำเนินกันต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ชุมชนอยู่ดีมีสุข และทรัพยากรธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู คนอยู่กับป่าได้อย่างยั่งยืน (ภาพที่ 12)

ภาพที่ 12 แผนที่กิจกรรมด้านการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บ้านห้วยเป่า

5. สรุปผลการดำเนินงานตามกิจกรรมตัวชี้วัด และข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินงานในการนำข้อมูลรายแปลงใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมอาชีพ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1) ชุมชนให้ความสนใจ และมีการปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามแนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนกับหน่วยงาน ทำให้เกิดการพัฒนาด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม ตรงตามศักยภาพของพื้นที่มากขึ้น ชุมชนมีโอกาสได้รับผลตอบแทนเพิ่มมากขึ้น โดยใช้พื้นที่น้อยลง ควบคู่กับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

2) ชุมชนมีความต้องการให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ การส่งเสริมอาชีพ การสนับสนุนงานด้านอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น ชุมชนอยู่ร่วมกับป่าไม่ได้ และขยายผลสำเร็จไปสู่เกษตรกรรายอื่นๆ ในชุมชนต่อไป

3) สร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม ในการขับเคลื่อนงานด้านการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบังคับใช้กฎระเบียบ การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง ไม่ให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าขยายพื้นที่ทำกินเพิ่มเติม

4) พัฒนาให้เป็นพื้นที่ต้นแบบในการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง ในด้านการส่งเสริมอาชีพ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบนพื้นที่สูง โดยนำฐานข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงของเกษตรกรเป็นเครื่องมือ ในการดำเนินการบูรณาการร่วมกันของทุกฝ่าย

5) เจ้าหน้าที่สามารถนำข้อมูลรายแปลง ข้อมูลจากการส่งเสริม และข้อมูลด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่ได้ดำเนินงาน เป็นฐานข้อมูลในการติดตามงาน วางแผนการดำเนินงาน วางแผนการผลิต และการตลาด ได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

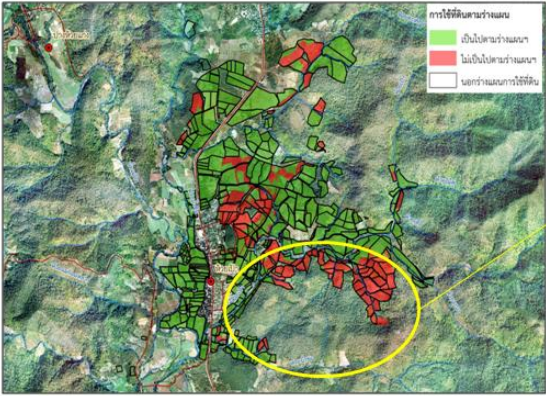
6) หน่วยงานต่างๆ ทุกภาคส่วนต้องมีการบูรณาการร่วมกัน ในการสร้างการยอมรับ การวิเคราะห์วางแผน ดำเนินงาน และติดตามงานร่วมกับชุมชน ในการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงของเกษตรกร ซึ่งมีพื้นที่ทำกินอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตอุทยานแห่งชาติ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในการใช้พื้นที่ สามารถส่งเสริม และพัฒนาพื้นที่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ภาพรวมการนำข้อมูลขอบเขตที่ดินรายแปลงของเกษตรกรไปใช้ประโยชน์ ปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ตามแนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป่า

การปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม โครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป่า (บ้านห้วยเป่า)

เน้น : การป้องกันรักษาป่าอนุรักษ์ พัฒนาการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้สารเคมี และสร้างมูลค่าเพิ่มในแปลงเดิม

ปลูกป่าแนวกันชน พัฒนาแหล่งน้ำ จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
ปลูกหญ้าแฝก ปลูกพืชผสมผสาน และปลูกไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง

พัฒนาแหล่งน้ำ สร้างทางเลือกในการทำการเกษตรของชุมชน ดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้

ปลูกไม้ผลยืนต้น

ปลูกพืชไร่ร่วมกับไม้ผล

ปลูกเสาวรสหวาน

ปลูกพืชผัก

ภาพเปรียบเทียบการดำเนินงานนำข้อมูลรายละเอียดแปลงปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกร

ภาพสำรวจปี 2556

ภาพสำรวจ ปี 2557

ภาพเปรียบเทียบการดำเนินงานนำข้อมูลรายละเอียดแปลงปรับระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกร

ภาพสำรวจปี 2556

ภาพสำรวจ ปี 2557